

Sessiz Bir Sürgün
HASAN İZZETTİN DİNAMO

Yeliz Akar

Ankara 2021

Sessiz Bir Sürgün
Hasan İzzettin Dinamo

Yazar
Yeliz Akar

ISBN: 978-625-7305-17-4

1. Baskı
Nisan, 2021 / Ankara

Grafiker®
Yayınları
Yayın No: 383
Web: grafikeryayin.com

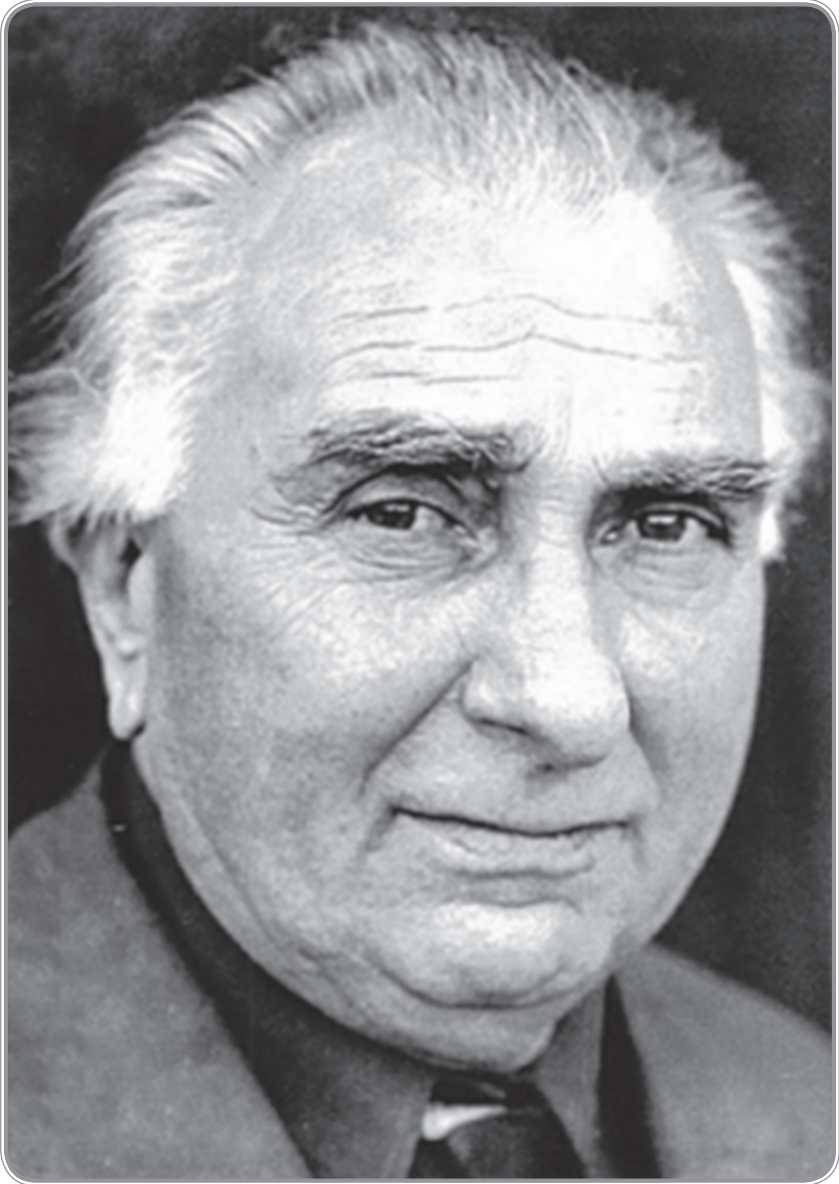
**Kapak, Sayfa Tasarımı,
Baskı ve Cilt**

Grafiker®
Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık
Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Oğuzlar Mahallesi
1396. Cadde No: 6/A
06520 Balgat-ANKARA
Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx
Faks : 0 312. 284 37 27
E-mail : grafikere@grafiker.com.tr
Web : grafikere.com.tr

Kitabın hukuksal ve bilimsel sorumluluğu yazarına aittir.

MÜMÜR'...

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	9
KISALTMALAR.....	11

BİRİNCİ BÖLÜM

YAŞAMI, EDEBİ KİŞİLİĞİ VE ESERLERİ

1.1. YAŞAMI	13
1.1.1. Doğumu, Çocukluk Dönemi ve Aile Çevresi.....	13
1.1.2. Bırakılmışlığın Gölgesinde Güçlü Bir Atılım: Eğitim- Öğretim Serüveni.....	17
1.1.2.1. İlköğretim.....	17
1.1.2.2. Düş Kırıklığıyla Neticelenen Askeri Lise Yılları.....	20
1.1.2.3. Sivas Öğretmen Okulu ve Gazi Eğitim Enstitüsü Yılları.....	21
1.1.3. Düşlerden Kovuluş: İlk Mahkumiyet.....	25
1.1.4. Cezaevi Sonrası İlk Atılım: Dergi ve Şiir Denemeleri.....	28
1.1.5. Şerife Hanımla Tanışma: “Şair Evlenmesi”.....	31
1.1.6. Yeniden Dergi Serüveni ve İlk Sürgün.....	32
1.1.7. Kaçış ve Bitmeyen Sürgünlük Dönemi.....	35
1.1.8. Kaotik Zamanlar: Harbiye Zindanları.....	41
1.1.9. 1960 Yılların Edebi Dünyasında Büyük Yankı: Kutsal İsyân.....	44
1.1.10. 1980 Sonrası ve Sonsuzluğa Uğurlanış.....	45
1.2. EDEBİ KİŞİLİĞİ	47
1.2.1. İlk Etki Kaynakları ve İlk Şiir Denemeleri.....	47
1.2.2. Toplumcu Gerçekçilik ve Hasan İzzettin Dinamo.....	54
1.2.3. İlk Şiir Kitabı: Deniz Feneri.....	59
1.2.4. İkinci Dünya Savaşının Ekseninde Şiirler.....	64
1.2.5. Harbiye Zindanları ve Şiire Yansımaları.....	71
1.2.6. Toplumcu Gerçekçilikten Kopuş: Karacahmet Senfonisi.....	73

1.2.7. Nazım Türünden Nesre Yöneliş: Kutsal İsyan.....	75
1.2.8. Son Yazın: Yürüyüş Senfonisi.....	85
1.3. ESERLERİ.....	86
1.3.1. Şiir Kitapları.....	86
1.3.1.1. Atsız Kitap.....	86
1.3.1.2. Deniz Feneri.....	87
1.3.1.3. Karacaahmet Senfonisi.....	87
1.3.1.4. Özgürlük Türküsü.....	87
1.3.1.5. Sürgün Şiirleri.....	88
1.3.1.6. Gecekondundan Şiirler.....	88
1.3.1.7. Kavga Şiirleri.....	88
1.3.1.8. Çoban Şiirleri.....	89
1.3.1.9. Nazım'dan Meltemler.....	89
1.3.1.10. Tuyuğlar.....	89
1.3.2. Romanları.....	90
1.3.3. Anılar.....	90
1.3.4. Çeviriler.....	90
1.3.5. Çocuk Kitapları.....	90

İKİNCİ BÖLÜM

HASAN İZZETTİN DİNAMO'NUN ŞİİRLERİNDE TEMATİK İNCELEME

2. HASAN İZZETTİN DİNAMO'NUN ŞİİRLERİNİN TEMATİK BAKIMDAN İNCELENMESİ.....	91
2.1. Özgürlük.....	91
2.2. Başkaldırı.....	113
2.3. Yalnızlık.....	131
2.4. Bunalım ve Umutsuzluk.....	150
2.5. Ötekileştirilme/Dışlanma Sendromu.....	176
2.6. Tabiat.....	198
2.7. Bastırılmışlık/Baskı ve Zorbalık.....	212
2.8. Kaos.....	237
2.9. Ölüm.....	248
2.10. Kaçış.....	258
2.11. Vatan.....	263
2.12. Barış.....	270

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM DİL VE ÜSLUP

3.1. Şiir Dili ve Kelime Dünyası.....	273
3.2. Şiirlerinde Dili Kullanım Biçimi.....	275
3.2.1. Yinelemeler.....	275
3.2.1.1. Ses Yinelemeleri.....	276
3.2.1.2. Kelime ve İbare Yinelemeleri.....	276
3.2.1.3. Paralel Yinelemeler.....	278
3.2.1.4. Blok Yinelemeler.....	278
3.2.2. Dilde Sapmalar.....	279
3.2.2.1. Yazım Sapmaları.....	280
3.2.2.2. Sesbilimsel Sapmalar.....	282
3.2.2.3. Anlam Sapmaları.....	284
3.2.3. İkillemeler.....	286
SONUÇ	289
KAYNAKÇA	297
1. HASAN İZZETTİN DİNAMO İLE İLGİLİ KAYNAKLAR	297
1.1. Şiir Kitapları.....	297
1.2. Romanları.....	297
1.3. Anıları.....	298
1.4. Çeviriler.....	298
1.5. Çocuk Kitapları.....	298
2. GENEL KAYNAKLAR	298
2.1. Kitaplar.....	298
2.2. Dergi Yazıları ve Röportajlar.....	306
2.3. Gazete Yazıları.....	307
2.4. Makaleler.....	307
2.5. Tezler.....	308
2.6. Ansiklopedi Maddeleri.....	308

ÖNSÖZ

Sanatçı, görünenin arka planında yer alan sembolik dünyayı çözümlmeyi kendisine vazife bilen kişidir. Yaratıcı bir duyarlılıkla hakikatin içinde saklı olan gizeme dokunur ve bu hakikat karşısında insanı düşündürerek bireysel ve toplumsal boyutta varoluş macerasını ortaya koyar. Bu bağlamda Cumhuriyet dönemi Türk şiiri, zaman itibariyle toplumsal değişme ve gelişmelerin merkezinde yer alan ve tüm bunları yansıtan, aynı zamanda yöneten bir süreç izler.

1923'ten sonra Anadolu insanının değerlerini anlatarak/yansıtarak kendi mecrasını oluşturan Türk şiiri, tematik ve imgesel açıdan çok yönlü bir perspektif üzerine inşa edilir. Yeni arayışlara, açılımlara ve yönelişlere cevap veren; aynı zamanda zengin bir sentezin yansımaları olan Türk şiiri, söylem ve kavramsal içerik bakımından birbirini determine eden ve çeşitliliği barındıran bir yapıya sahiptir. Bu yapıya yön veren ekollerden biri, toplumcu gerçekçiliktir.

1940'da Nazım Hikmet tarafından temellendirilen, Atilla İlhan, Salah Bırsel, Rifat Ilgaz ve Ercüment Behzat Lav gibi şairlerle boyut kazanan toplumcu gerçekçilik çizgisine, *835 Satır* isimli eseri okuduktan sonra Hasan İzzettin Dinamo'da katılır. Hasan İzzettin Dinamo, bu ekol içinde yer alsada zaman ve mekan farketmeksizin bütün insanlığı içeren değerler adına söyler/konuşur. Savaşa, esarete, zulme, baskılara ve ötekileştirmeye karşı; barıştan, özgürlükten, adaletten ve farklılıklara yaşama hakkı tanyan düşünce biçimlerinden yana tavır geliştirerek kolektif bir duyuş ve düşünüş tarzı geliştirir, sahiplenir.

Sessiz Bir Sürgün Hasan İzzettin Dinamo adlı eser, sonuç ve kaynakçayı içeren bölümler hariç üç bölümden oluşur. Birinci bölümde, savaş ortamında dünyaya gelen, şiirlerinden ötürü yaşamın akışından koparılıp sürgüne gönderilen ve yalnızlaştırılan Hasan İzzettin Dinamo'nun sıkıntılı ve zorlu yaşam serüvenine yer verildi. Bu bölümde Dinamo'nun hayatı hakkında eserler yazan ve yaşadığı dönemde kendisiyle röportaj yapan kişilerin çalışmaları referans

alındı. Lakin asıl referansımız, Hasan İzzettin Dinamo'nun hayatını anlattığı ve anılar niteliği taşıyan *İkinci Dünya Savaşından Edebiyat Anıları*, kendisinin *Ya Ölü Ya Diri* ismiyle yayınlamak istediği fakat yayınevi tarafından *Tkp Aydınlar ve Anılar* olarak yayınlanan kitabı ve 6-7 Eylül Kasırgası'dır. İkinci bölümde, disiplinlerarası çalışma yöntemi esas alındı ve kaynakçada yer alan sosyoloji, psikoloji, tarih, felsefe ve edebiyat alanındaki kitaplardan faydalanılarak Hasan İzzettin Dinamo'nun şiir dünyası tematik bağlamda çözümlenmeye çalışıldı. Eserimizin temel amacı, bu bölüm üzerine kuruludur. Üçüncü bölümde ise Hasan İzzettin Dinamo'nun şiir dilini kurarken kullandığı teknikler, yöntemler üzerinde düşünülerek benimsediği söyleyiş tarzı hakkında değerlendirmeler yapıldı. Sonuç, genel bir değerlendirmenin hülasasından ibaret olup, kaynakça da çoğunluğunu eserde kullandığımız yayınlara yer verildi.

Elbette ki her kitabın bir oluşum öyküsü vardır; benim için zor, sancılı ama bir o kadar da keyifli olan bu serüvende koca bir çınar olarak gördüğüm saygıdeğer Prof.Dr. Ramazan KORKMAZ hocama; bir parçası olmaktan onure olduğum AKAR ailesine tüm içtenliğimle teşekkür ederim.

Ayrıca eserin basım sürecindeki sorumlulukları üstlenen Grafiker Yayınevi yetkililerine teşekkür ederim.

Yeliz Akar
29.03.2021